

SAUSIO VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS

2026 m. vasaris

VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS – Lietuvos moksleivių sąjungos valdybos ir nacionalinio biuro rengiamas leidinys, skirtas informuoti moksleivius bei visuomenę apie kasmėnesiniuose, 49–iuose savivaldybėse vykstančiuose organizacijos vienijamų moksleivių susitikimuose – Vadovų klubuose – vykusių diskusijų metu prieitas išvadas.

Leidiniu LMS siekia užtikrinti Vadovų klubuose aptariamų klausimų aktualumo tęstinumą bei pateikti grįžtamąjį ryšį Vadovų klubų dalyviams. Kad grįžtamasis ryšis būtų tikrai kokybiškas, dalyvius raginame laisva forma aptarti šį dokumentą su jų atstovaujамų mokyklų bendruomenėmis. Tikimės, kad galimybė susipažinti su apibendrintais LMS vienijamų moksleivių atstovų atsakymais padės moksleiviams susidaryti tvirtesnę nuomonę švietimui svarbiais klausimais, skatins organizuoti diskusijas mokyklose bei leis geriau suprasti kiekvieno Vadovų klubo dalyvio indėlio svarbą.

Šiame leidinyje apibendrinamos tik tos temos, dėl kurių Vadovų klubų dalyviai sulaukė klausimų aptariamo mėnesio Nacionalinių temų pristatyme. Išvados parengtos pagal duomenis iš Akmenės, Alytaus, Anykščių, Biržų, Druskininkų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Kuršėnų, Mažeikių, Panevėžio, Plungės, Radviliškio, Rokiškio, Raseinių, Šakių, Šiaulių, Šilutės, Širvintų, Trakų, Ukmergės, Utenos, Vilkaviškio ir Zarasų.

TEMOS:

1. Socialinė-pilietinė veikla;
2. Pasiruošimas valstybiniais brandos egzaminams;
3. Kultūrinis ugdymas mokyklose,

1. SOCIALINĖ-PILIE TINĖ VEIKLA

Vadovų klubų diskusijose dėl socialinės–pilietinės veiklos išryškėjo, kad daugumoje mokyklų mokiniai supranta šios veiklos paskirtį ir pagrindinius tikslus – pilietiškumo, socialinės atsakomybės, bendruomeniškumo ir savanorystės ugdymą, tačiau dalyje mokyklų, ypač ten, kur trūksta nuoseklios komunikacijos, mokiniams ne visada aišku, kaip šie tikslai atsispindi praktikoje. Dėl to socialinė–pilietinė veikla neretai suvokiama kaip formalus reikalavimas, skirtas „surinkti valandas“, o ne prasminga ugdomoji patirtis. Nors dauguma Vadovų klubų dalyvių teigia, kad veiklą, galinčią būti įskaitomomis kaip socialinės–pilietinės, apibrėžimas iš esmės yra aiškus, praktikoje išryškėja nevienodi mokytojų ir mokyklų taikomi reikalavimai, lankstumo stoka, konkrečių išaiškinimų ar iš anksto suderintų kriterijų trūkumas, atveriantys galimybes nevienodam vertinimui ir formaliam požiūriui į veiklą turinį.

Nuomonės dėl nustatyto privalomo socialinių–pilietinių valandų skaičiaus skiriasi: dalis mokinių mano, kad esamas valandų skaičius yra tinkamas, tačiau dažnai pabrėžiama, jog jaunesnių klasių mokiniams, ypač 5–6 klasėse, socialinių valandų rinkimas yra sudėtingesnis dėl ribotų galimybių savanoriauti už mokyklos ribų, o kai kuriose mokyklose šis reikalavimas tampa labiau formaliu nei ugdančiu, ypač esant realių ir prieinamų veiklų pasiūlos trūkumui. Didžioji dalis Vadovų klubų dalyvių sutaria, kad socialinės–pilietinės veiklos vykdymo tvarka turėtų skirtis progimnazijose ir gimnazijose: jaunesniems mokiniams reikalingesnės labiau struktūruotos, mokyklos organizuojamos veiklos ir aiškesnė pagalba, o vyresniems – daugiau savarankiškumo, lankstumo ir galimybių rinktis veiklas pagal interesus bei realias galimybes, ypač atsižvelgiant į didesnę mokymosi krūvį ir egzaminus gimnazijose.

Beveik visose diskusijose išsakyta pritarimas tam, jog socialinių–pilietinių valandų įskaitymo ir atsiskaitymo tvarka turėtų būti tolygesnė nacionaliniu mastu, nes vieningi kriterijai ir aiški sistema, mokinių nuomone, padėtų užtikrinti teisingumą, skaidrumą ir sumažintų skirtumus tarp mokyklų, kartu išlaikant tam tikrą lankstumą pagal mokinių amžių ir mokyklų galimybes.

Sprendžiant, ar konkreti veikla gali būti pripažinta socialine–pilietine, mokiniai išskiria savanoriškumą, naudą bendruomenei ar visuomenei, ne pelno siekimą, realų mokinio įsitraukimą, atsakomybę ir ugdomąją vertę, pabrėždami, kad veiklos neturėtų būti vertinamos vien pagal praleistų valandų skaičių, o pagal jų prasmę, rezultatą ir mokinio patirtį. Diskutuojant apie organizavimą, dažniausiai palaikomas integruotas arba mišrus modelis, derinant veiklas ugdymo procese ir po pamokų, taip pat aiški, bet ne perteklinė patikros sistema, grindžiama atsakingo asmens patvirtinimu, dokumentais, elektroniniu fiksavimu ir trumpa mokinio refleksija, kartu atkreipiant dėmesį į sukčiavimo riziką. Nors nuomonės dėl centralizuotos socialinės–pilietinės veiklos stebėsenos išsiskiria, apibendrinant sutariama, kad sistemos tobulinimui būtini aiškūs ir vieningi kriterijai, geresnė komunikacija, skaidri apskaita ir didesnis dėmesys veiklų prasmei, o ne vien formaliam reikalavimų įgyvendinimui.

2. PASIRUOŠIMAS VALSTYBINIAMS BRANDOS EGZAMINAMS

Aptariant pasiruošimą valstybiniams brandos egzaminams buvo išdiskutuota, kad tiek mokiniai, tiek mokytojai vis dar susiduria su reikšmingais iššūkiais prisitaikant prie atnaujintų ugdymo programų. Dažniausiai minimi sunkumai siejami su per dideliu mokymosi tempu, itin plačia ir sudėtinga turinio apimtimi bei ribotu laiku visoms temoms išnagrinėti, ypač tokiuose dalykuose kaip matematika, lietuvių kalba ir istorija, dėl ko mokymosi procesas neretai tampa fragmentiškas, o gilesniam supratimui nebelieka pakankamai laiko. Vienas ryškiausių iššūkių – vadovėlių ir kokybiškos, struktūruotos mokymosi medžiagos trūkumas, nes daugelyje mokyklų mokiniai priversti naudotis iš skirtingų šaltinių surinkta, spausdinta, nenuoseklia ar klaidų turinčia medžiaga, kuri dažnai neatitinka realaus egzaminų sudėtingumo lygio ir nepadedą tinkamai pasiruošti valstybinių brandos egzaminų struktūrai bei turiniui.

Diskusijose taip pat nuolat akcentuojamas aiškios, laiku pateikiamos ir iš atsakingų institucijų gaunamos informacijos apie egzaminų struktūrą, vertinimo kriterijus ir reikalavimus trūkumas. Mokiniai pasigenda oficialių pavyzdinių užduočių, detalių vertinimo paaiškinimų, didesnio skaidrumo dėl egzaminų lygių, taškų skaičiavimo tvarkos ir tarpinių patikrinimų reikšmės galutiniam rezultatui, o šis neapibrėžtumas apsunkina kryptingą pasiruošimą ir didina nesaugumo jausmą.

Didžiausią susirūpinimą kelia matematikos valstybinis brandos egzaminas, lietuvių kalbos egzamino struktūra, vertinimo kriterijų aiškumas, užduočių sudėtingumo atitikimas programoms, egzaminų organizavimo stabilumas, galimi netikėti pakeitimai, techniniai trikdžiai, nevienodos sąlygos skirtingose mokyklose bei ribotas laikas pasiruošti naujoms ar sudėtingesnėms temoms.

Artėjant valstybinių brandos egzaminų laikotarpiui, dauguma 11–12 klasių mokinių patiria padidėjusį stresą ir nerimą, kurie dažniausiai nusveria egzaminų teikiamą motyvaciją siekti aukštesnių rezultatų. Psichologinę įtampą ypač stiprina neaiškūs reikalavimai, kintanti egzaminų sistema, didelis akademinis krūvis ir spaudimas dėl tolimesnių studijų bei ateities pasirinkimų. Apibendrinant galima teigti, kad pasiruošimą valstybiniams brandos egzaminams šiuo metu apsunkina atnaujintų programų apimtis, per greitas mokymosi tempas, metodinių priemonių ir vadovėlių trūkumas bei nepakankamai aiški komunikacija apie egzaminų turinį ir vertinimą, todėl siekiant sklandesnio pasiruošimo ir mažesnio streso lygio, būtina stiprinti informacijos sklaidą, užtikrinti kokybiškas metodines priemones ir didesnę stabilumą egzaminų sistemoje.

3. KULTŪRINIS UGDYMAS MOKYKLOSE

Vadovų klubų diskusijose apie kultūrinį ugdymą mokyklose paaikškėjo, kad mokiniai šią sritį dažniausiai vertina teigiamai arba vidutiniškai, tačiau kultūrinio ugdymo kokybė ir nuoseklumas labai priklauso nuo konkrečios mokyklos, mokytojų iniciatyvos ir administracijos požiūrio. Daugelyje mokyklų organizuojamos kultūrinės išvykos, edukacijos, pasitelkiama Kultūros paso programa, tačiau neretai pastebimas veiklų epizodiškumas, ribota įvairovė ir nepakankamas mokinių įsitraukimas. Kai kuriais atvejais mokiniai kritiškai vertina ugdymo turinį, pabrėždami, kad pamokos būna nepakankamai kokybiškos, neįtraukiančios ar menkai susijusios su realiomis galimybėmis gilinti menines kompetencijas.

Atsiskleidė ir skirtinga mokinių patirtis renkantis kultūrinės veiklas ir dalyvaujant sprendimų priėmime: daugumoje savivaldybių vyksta bendras dialogas su mokytojais, balsavimai dėl ekskursijų krypčių ir veiklų pasirinkimo, tačiau dalyje mokyklų pasirinkimo laisvė išlieka ribota, o sprendimus dažniau priima mokytojai ar klasės vadovai. Mokinių asmeninis požiūris į kultūrinės patirtis taip pat

nevienalytis – dalis mokinių aktyviai lankosi renginiuose savo noru, kiti kultūrinę veiklą vertina kaip privalomą pareigą ar socialinių valandų rinkimo dalį. Didesnį išitraukimą, mokinių teigimu, skatintų įdomesnės, jaunimui labiau pritaikytos ir interaktyvios veiklos, didesnis nemokamų renginių pasirinkimas, geresnė komunikacija bei galimybė dalį kultūrinių veiklų integruoti į pamokų laiką.

Aptariant Kultūros paso naudojimą, dauguma mokinių ir mokytojų nurodo žinantys apie šį įrankį, tačiau praktikoje jis dažniausiai pasitelkiamas bendroms klasės išvykoms, o individualus ar savarankiškas naudojimas išlieka ribotas, nes dalis mokinių net nežino apie tokią galimybę ar pasigenda informacijos apie paslaugų įvairovę. Diskusijos taip pat atskleidė informacijos apie kultūrines galimybes sklaidos problemas – nors kai kurie mokiniai žino, kur ieškoti informacijos, daugelyje savivaldybių trūksta aiškios, centralizuotos ir vienoje vietoje pateiktos informacijos apie nemokamus renginius, edukacijas ir naujas Kultūros paso galimybes. Apibendrinant galima teigti, kad kultūrinis ugdymas mokyklose vertinamas palankiai, tačiau siekiant stiprinti jo poveikį, būtina didinti veiklų įvairovę ir nuoseklumą, skatinti mokinių dalyvavimą sprendimų priėmime, plėsti individualų Kultūros paso naudojimą ir gerinti informacijos prieinamumą visiems mokiniams.

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

KONTAKTAI

Aušrinė Levinskaitė

ausrine.levinskaite@moksleiviai.lt

Valdybos narė

Asociacija

Tel. +370 615 98899

Įm. kodas 191972732

Konstitucijos pr. 25,

El. p. lms@moksleiviai.lt

A. s. LT907300010191451604

LT-08105 Vilnius

www.moksleiviai.lt

AB Swedbank bankas, b. k. 73000